

az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában kezelt dosszié iratának közzétételéről

Tisztelt Úr!

Ön állásfoglalásomat kérte a Magyar Nemzet számában megjelent, című újságcikk kapcsán, mivel ebben a Történeti Levéltár kezelésében lévő, munkadossziájából származó egyik jelentésről készült fénykép látható, melyen az Ön személyes adatai olvashatóak.

Ügyében megkerestem az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárát és tájékoztatást kértem a fenti irattal kapcsolatos adatkezelés körülményeiről. Gyarmati György főigazgató válaszában azt közölte, hogy a panaszbeadvány alapjául szolgáló iratmásolatot az sz. dossziéból adták ki tudományos kutatónak, akinek a Levéltári Kuratórium kutatási engedélyt adott. Nevezetten kívül még egy tudományos kutató tanulmányozta a dossziét, de a kérdéses oldalról nem kért és nem is kapott másolatot. A Levéltár a kutatás megkezdése előtt minden esetben a kutató rendelkezésére bocsátja áttanulmányozásra a vonatkozó jogszabályokat, továbbá aláírtnak a kutatóval egy nyilatkozatot, melyben a kutató vállalja, hogy a megismert személyes adatokat a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (továbbiakban: Avtv.) 32. §-ában meghatározott módon kezeli és használja fel. A kérdéses dossziét teljes terjedelmében az ún. átvilágító bizottság is megkapta 2003. nyarán.

Az ügyben kialakított álláspontom az alábbi:

Az információs szabadság, a kutatás szabadsága és a személyes adatok védelméhez való jog egymást kölcsönösen korlátozzák, egymásra tekintettel kell érvényesülniük. Az Avtv. 3. § (1) bekezdése szerint személyes adat akkor kezelhető, ha az érintett hozzájárul vagy törvény azt elrendeli. Adatkezelés az alkalmazott eljárástól függetlenül a személyes adatokon végzett bármely művelet, így az adatok felhasználása, továbbítása, nyilvánosságra hozatala is (Avtv. 2. § 1., 9. pont). Az Avtv. 3. § (4) bekezdésében külön ki is emeli, hogy a nyilvánosságra hozatalhoz az érintett hozzájárulása - különleges adat esetében írásbeli hozzájárulása - szükséges, és kétség esetén azt kell vélelmezni, hogy az érintett a hozzájárulását nem adta meg. A tudományos kutatást végző szerv vagy személy személyes adatot csak akkor hozhat nyilvánosságra, ha az érintett abba beleegyezett vagy az a történelmi eseményekről folytatott kutatások eredményeinek bemutatásához szükséges (Avtv. 32. §). Az Avtv.-nek megfelelően rendelkezik úgy az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. tv. (továbbiakban: Ásztltv.) 4. §-a, hogy tudományos kutató a Levéltárban kezelt iratokban foglalt adatokat megismerheti, az Avtv. előírásainak megfelelően felhasználhatja. Vagyis tudományos kutató - az érintett beleegyezése nélkül - jogszerűen nem hozhatja nyilvánosságra illetve nem továbbíthatja a nyilvánosságra hozatal szándékával a dokumentumokat.

Mivel nyomozati jogkörrel nem rendelkezem, nem tudom megállapítani, hogyan került a Magyar Nemzet birtokába a fenti iratmásolat. Azonban az újságíró illetve az újság mint adatkezelő felelőssége enélkül is fennáll, hiszen a személyes adatok nyilvánosságra hozása nem felelt meg az Avtv. fent hivatkozott rendelkezéseinek, mert az újság megfelelő jogalap - az Ön hozzájárulása, törvényi rendelkezés - hiányában döntött az információk közzétételéről. Az Ásztltv. 3. § (1) bekezdése szerint a megfigyelt, a harmadik személy, a hivatásos alkalmazott, az operatív kapcsolat és a hálózati személy kizárólag a vele kapcsolatba hozható személyes adatokat hozhatja nyilvánosságra, továbbá e törvény 5. § (1) bekezdése szerint anomizált formában ismerheti meg és hozhatja nyilvánosságra bárki a Levéltárban kezelt iratokat.

A sajtóról szóló 1986. évi II. törvény 3. § (1) bekezdése előírja, hogy a sajtószabadság gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt és nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével. Az Avtv. 4. §-a is egyértelművé teszi, hogy a személyes adatok védelméhez fűződő jogot és az érintett

személyiségi jogait az adatkezeléshez fűződő más érdekek nem sérthetik. Az újság az Ön személyes adatainak közzétele nélkül is eleget tudott volna tenni tájékoztatási feladatának a nyilvánosnak minősülő személyes adatokról és közérdekű adatokról való információ nyújtásával, illetve az irat anonimizálásával. A sajtószabadság a demokratikus társadalmi berendezkedés egyik alapértéke, de gyakorlása során tekintettel kell lenni a többi alkotmányos jogra is.

Levelemmel egyidejűleg tájékoztattam a Magyar Nemzet főszerkesztőjét álláspontomról és felhívtam a figyelmét az adatvédelmi követelmények betartására.

Ön az Avtv. 17. §-a alapján a jogsértés miatt polgári bírósághoz fordulhat és büntető feljelentést is tehet.

Tájékoztatásul mellékelem az állambiztonsági múlt feltárásának egyes adatvédelmi kérdéseiről kiadott közleményt.

Budapest, 2005. január 31.